

بازدید از موزه‌ای در تجریش

همه چیزش حسابی بود

محمود یحیوی

اشاره

در این دوره از مجله قصد ما این است اطلاعات و مطالبی درباره‌ی موزه‌ها به خوانندگان بدهیم. موزه مؤسسه‌ای است دائمی که در آن به روی همگان باز است. هدف آن نیز به نمایش گذاردن آثار و شواهد به جای مانده از انسان و محیط زیست اوست. خوشبختانه در کشور ما موزه‌های بسیاری وجود دارند که با دیدن آن‌ها می‌توان به هدفی دیگر از جمله گردشگری و آشنایی با شهرها و روستا و ویژگی‌های آن‌ها رسید. در این شماره به سراغ موزه‌ی دکتر حسابی در تجریش تهران می‌رویم.

درس موزه

آموزگاران می‌توانند برای روزهای تعطیل هفته یا تابستان، با الگو گرفتن از مطالب کتاب درسی، برنامه‌های خوبی به دانش‌آموزان خود معرفی کنند که یکی از آن‌ها بازدید از موزه‌هاست. همان‌گونه که در کتاب مطالعات اجتماعی پایه‌ی چهارم، در بخش سفری به شهرهای باستانی می‌خوانید، آقای امیری

و خانواده به همدان رفته‌اند تا در آن‌جا زندگی کنند. در تابستان آقای امیری از برادرش دعوت می‌کند به همدان سفر کند. همدان مکان‌های تاریخی و طبیعی بسیاری دارد. آیا نام آن‌ها را می‌دانید؟ آیا از آن‌ها دیداری داشته‌اید؟

موزه‌ی حسابی

موزه‌ها انواعی دارند. موزه‌ی تاریخ و باستان‌شناسی، موزه‌ی مردم‌شناسی، موزه‌های منطقه‌ای، موزه‌های سیار و موزه‌های اندیشمندان و پارک موزه‌ها از انواع موزه هستند. موزه‌ی دکتر حسابی در تهران، پس از درگذشت وی، در سال ۱۳۷۱ در محل خانه‌ی او ایجاد شد. در این موزه وسایل شخصی، مدارک علمی و تحصیلی، تقدیرنامه‌ها و عکس‌های قدیمی و کتاب‌های دکتر محمود حسابی نگهداری می‌شوند. ساختمان این موزه در سال ۱۳۱۰ در سه طبقه ساخته شده است. باغ موزه‌ی دکتر حسابی به همت خانواده‌ی وی از جمله پسرش، ایرج حسابی برپا شده است.

در این زمینه، آموزگاران می‌توانند از زندگی و فعالیت‌های دکتر محمود حسابی رهنمودها و داستان‌هایی برای دانش‌آموزان خود تعریف کنند. موزه‌ی دکتر حسابی در محل خانه‌ی وی تأسیس شده است. دکتر حسابی به طبیعت و حیوانات علاقه داشته و در حفظ محیط زیست می‌کوشیده است.

دکتر محمود حسابی

دکتر محمود حسابی در سال ۱۲۸۱ در تهران متولد شد. در پنج‌سالگی همراه با خانواده‌اش عازم بیروت شد. پدرش، معزالسلطنه، کنسول ایران در سرزمین شام بود. اما پس از مدت کوتاهی خانواده‌اش را ترک کرد و به تهران بازگشت. بدین ترتیب، دکتر حسابی در غربت و همراه با مادر و برادرش در منزل حاج علی تفرشی، نگهبان سفارتخانه‌ی ایران، به سختی روزگار می‌گذرانید. دکتر حسابی در این دوران از کار و تحصیل غفلت نکرد و تحصیلات متوسطه را در یک کالج و بعد تحصیلات دانشگاهی را در رشته‌ی ادبیات دانشگاه بیروت گذراند.

مثنوی مولوی، منشآت قائم مقام، اشراف کامل داشت.

برخی اقدامات دکتر حسابی در ایران

تأسیس دارالمعلمان تهران
تأسیس دانش سرای عالی و تدریس فیزیک و مکانیک در آن
ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی ایرانی
نصب اولین دستگاه رادیولوژی (برای برادرش دکتر محمد حسابی)
بنیان گذاری فرهنگستان زبان ایران
تأسیس دانشگاه تهران و ریاست و تدریس در آن دانشگاه
برپایی اولین رصدخانه‌ی نوین در ایران
تأسیس انجمن فیزیک ایران و ...

محمد حسابی

در همان ایام، در پرینستون آمریکا با اینشتین آشنا و به عنوان تنها ایرانی، همراه تحقیقات وی شد.

پس از آن به فکر بازگشت و خدمت به وطن افتاد و پس از سال‌ها به خاک ایران قدم گذاشت. او در ایران با سختی فراوان کارهای علمی بسیاری انجام داد.

پدر فیزیک ایران

۱۲ شهریور ۱۳۷۱ روز پایان حیات مردی است که در طول زندگی یک لحظه هم فکر توقف و سکون را به ذهنش راه نداد همین وصف کوتاه کافی است تا نام پروفیسور محمود حسابی، «پدر فیزیک ایران»، را به یادها بیاورد؛ کسی که در سال ۱۳۶۸ مرد علمی سال جهان انتخاب شد. او در کودکی توسط مادری فداکار، متدین و فاضله‌ی خود (خانم گوهرشاد حسابی)، تحت آموزش تعلیمات مذهبی و ادبیات فارسی قرار گرفته بود و با تعلیم این استاد دلسوز، قرآن کریم را حفظ کرده بود و به آن اعتقادی ژرف داشت. دیوان حافظ را نیز از بر بود و به بوستان و گلستان سعدی، شاهنامه‌ی فردوسی،

پس از آن به تحصیل در رشته‌ی راه و ساختمان، بعد معدن و سپس ریاضیات و ستاره‌شناسی پرداخت و در همه‌ی آن‌ها موفق به دریافت مدرک شد.

در سال ۱۳۰۵ برای تحصیل حقوق وارد دانشگاه سوربن شد و پس از دو سال تحصیل در این رشته، به گذراندن دوره‌ی پزشکی و ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی ریاضیات و ستاره‌شناسی پرداخت. سپس موفق شد از دانشکده‌ی برق پاریس مدرک مهندسی برق بگیرد. در این مدت، ضمن تحصیل، در یک دفترخانه‌ی اسناد رسمی در بیروت، یک آزمایشگاه بیولوژی و راهسازی برای یک شرکت فرانسوی در لبنان و سپس راه‌آهن برقی در فرانسه مشغول به کار بود.

ورود به وادی فیزیک

دکتر حسابی روزی به این فکر افتاد که چرا شغل‌هایی که داشته است باعث رضایت خاطر او نشده‌اند؟ برای یافتن پاسخ به وادی فیزیک گام گذاشت و با تلاش زیاد در ۲۷ سالگی موفق به اخذ دکترای فیزیک از دانشگاه سوربن شد.